

http://www.naiu.kiev.ua/tslc/pages/biblio/visnik/2003_1/_zmist_06/pavlov.htm.

4. Новини РБК України від 10. 04. 2013, [Електронний ресурс] — Режим доступу <http://www.rbc.ua/ukr/top/politics/rashody-na-soderzhanie-vg-v-2013-g-mogut-sostavit-1-5-mlrd-19042013084600>.

Савченко В. Ф.,

д.е.н., професор,

Чернігівський державний інститут економіки і управління

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМКИ РЕФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Впровадивши на формальному рівні основні складові ринкової економіки, в реаліях наша держава не досягла суттєвих успіхів. ВВП України ніяк не може дійти до позначки 70% від відповідного показника 1990 року. Псевдоринкові реформи в значній мірі себе дискредитували. Держава не зайняла достойного місця у світовому економічному товаристві. Необхідність реального реформування її економіки посилюється і стає все більш очевидною.

Досвід розвинутих держав і країн трансформаційної економіки вказує на залежність результатів їх діяльності не тільки від ресурсного забезпечення, наявності сучасних технологій, оптимального розміщення та кліматичних умов. Значна увага приділяється впровадженню таких моделей організаційного характеру як кластеризація, вільні економічні зони і території пріоритетного розвитку, євро регіони.

Кластери охоплюють значну кількість підприємницьких структур, важливих для конкурентної боротьби, а також урядові та інші установи (торгові асоціації, центри стандартизації, навчальні заклади), які забезпечують технічну підтримку, інформацію, дослідження та спеціалізоване навчання. Кластер є альтернативою угруповання підприємств у порівнянні з галуззю.

На даному етапі ступінь кластеризації економічної діяльності у США є дуже високою. Починаючи із середини 1990-х років, тут діє близько 380 кластерів. В них працює 57 % робочої сили і ви-

робляється 61 % обсягів промислової продукції держави. В Європі найбільш ефективні кластерні програми розроблені і здійснені в Австрії, Великобританії, Іспанії, Італії, Німеччині, Португалії, Франції, Швеції. В Латинській Америці по шляху кластеризації промисловості рухаються Аргентина, Бразилія, Венесуела, Колумбія, Чилі та ін. З наведених даних очевидно, що процесами ефективною кластеризації охоплені розвинені країни ринкової економіки та частина держав третього світу, чий економічний розвиток йде прискореними темпами.

На сьогодні наша держава має власний досвід кластеризації. Підприємства різних галузей активно співпрацюють та сприяють розвитку одне одного.

Саме підприємства для підвищення конкурентоспроможності об'єднуються в кластери. Проте велике значення має державна політика, яка забезпечує особливу підтримку та допомогу у створенні кластерних систем [1].

Вільні економічні зони (ВЕЗ), як нові форми зовнішньоекономічних відносин, виникли в 1950 – 1960-ті рр. у зв'язку з поглибленням суспільного розмежування праці та поділом світу на розвинуті країни і країни, що розвиваються. Промислово розвинені країни формували ВЕЗ з метою створення високотехнологічних екологічно чистих виробництв, а також як додаткове джерело залучення інвестицій.

На сьогодні нараховується близько 3000 ВЕЗ в 103-х країнах світу. Вони є одним з інструментів комплексної політики держави, направленої на розвиток економіки. Наприклад, шляхом створення зони можна стимулювати експорт продукції одночасно із збільшенням зайнятості в проблемному регіоні.

Розглянемо ситуацію в Україні, успіхи і проблеми вільних економічних зон на її території. Незважаючи на досить тривалий термін діяльності та порівняно великі масштаби поширення дії законів про ВЕЗ і ТПР (охоплено 10,5% території України), оцінки результатів їхнього функціонування не завжди однозначні.

До недоліків функціонування ВЕЗ і ТПР слід віднести: спотворення конкуренції на внутрішньому ринку України внаслідок нерівних умов для суб'єктів ВЕЗ і ТПР у порівнянні з іншими суб'єктами господарювання; незначну частку іноземного капіталу в сукупних обсягах інвестицій; недостатній рівень результативності застосування спеціального режиму як інструменту соціально-економічного розвитку депресивних частин держави; незабезпечення експортної спрямованості інвестиційних проєктів, які реалізуються у ВЕЗ і ТПР [2].

Було введено мораторій на створення нових і розширення діючих спеціальних (вільних) економічних зон, технологічних парків та спеціальних режимів інвестиційної діяльності на нових територіях, а також реєстрацію нових інвестиційних проєктів. Це підриває привабливий інвестиційний імідж України. Тому в подальшому інвестиційні проєкти в зонах та територіях пріоритетного розвитку не з'явилися, тим більше, що закони про бюджет теж не були сприятливими до територій з особливим статусом.

Базовим документом для розвитку міжрегіональних прикордонних зв'язків є «Європейська рамкова конвенція про основні принципи транскордонного співробітництва між територіальними общинами або органами влади», підписана в Мадриді 21 травня 1980 р. Угоди, які укладаються на базі даної конвенції, повинні відповідати наступним критеріям: повноваження територій щодо ініціатив прикордонних взаємин витікають з надання їм прав і можливостей в межах міждержавних взаємин; ініціативи та зв'язки з міжрегіональних взаємин не включають ті, що підпадають під юрисдикцію держав; місцеві спільноти самі відповідають за свої зобов'язання без негативного ефекту для міжнародних зобов'язань держав [3].

Конкретне створення єврорегіонів, як реальної і основної частини транскордонного співробітництва, розпочалося в Україні у 1993 році. На даний час в тій чи іншій мірі ефективно діють 6 єврорегіонів: «Карпатський», «Буг», «Нижній Дунай», «Верхній Прут», «Дніпро» та «Слобожанщина». Територія, яка входить до складу єврорегіонів, становить 33,9 % загальної площі. Тут мешкає понад 28 % населення держави.

Процеси транскордонного співробітництва допомагають вдосконалити європейську інтеграцію з точки зору активного залучення прикордонних територій сусідніх країн до економічних та політичних відносин у європейському співтоваристві.

Зосередивши зусилля державних органів влади і громадськості на вирішенні зазначених питань, ми зможемо реально стати на інноваційний шлях розвитку, забезпечити структурні трансформації та економічне зростання.

Література:

1. Кондрашов О. Узгодження державницьких та господарських функцій у процесі реформування регіональної промислової політики // Економіка та держава. — 2007. — №6. — С. 68—70.

2. Савченко В. Обґрунтування напрямів розвитку інфраструктури інноваційної політики в державі і регіонах // Формування ринкових відносин в Україні. — 2008. — №7. — С. 82—86.

3. Трохимченко М. Інвестиції в системі регіональної політики збалансованого соціально-економічного розвитку // Формування ринкових відносин в Україні. — 2008. — №12. — С. 85—92.

Сакір-Молочко Н. В.,

аспірант,

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

ТРАНСКОРДОННЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ЯК ЧИННИК ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Успішний розвиток зв'язків регіонів України з регіонами-партнерами за кордоном зміцнює стабільність у державі, сприяє здійсненню успішної зовнішньої політики.

Мета державної політики у сфері регіонального співробітництва полягає у створенні сприятливих умов для ефективної й взаємовигідної співпраці суб'єктів та учасників співробітництва, посилення економічного й суспільного прогресу регіонів України, рівня життя їх населення.

Одним з видів регіонального співробітництва є транскордонне співробітництво.

Особливе значення для розвитку транскордонного співробітництва України та країн ЄС має Європейська рамкова конвенція про транскордонне співробітництво, яка закріпила поняття транскордонного співробітництва, територіальних общин або властей як суб'єктів такого співробітництва, юридичні форми прикордонної співпраці, окреслила загальні принципи транскордонної співпраці, а також протоколи до неї. Додатковий протокол до Європейської рамкової конвенції про транскордонне співробітництво містить норми щодо правового статусу органу транскордонного співробітництва, визначеного відповідною угодою між територіальними общинами або органами влади держав. Протокол №2 до Європейської рамкової конвенції про транскордонне співробітництво закріпив правові засади між територіального співробітництва різних держав.